

Flexió nominal:

- L'adjectiu
 - Els adjectius de tres terminacions
- El pronom personal
 - El pronom personal reflexiu
- L'adjectiu / pronom possessiu

Flexió verbal:

- El futur imperfet
 - de la conjugació regular
 - del verb *sum*

FLEXIÓ NOMINAL

- **L'adjectiu**

La gramàtica tradicional defineix l'adjectiu com el mot que s'uneix al substantiu per a expressar-ne una qualitat (adjectius qualificatius) o per determinar-lo en algun sentit concret (adjectius possessius, demostratius, numerals, interrogatius i indefinits).

En llatí, l'adjectiu ha de concordar amb el substantiu que acompanya no solament en gènere i nombre, com en català, sinó també en cas. Així, de la mateixa manera que els substantius, els adjectius es declinen.

Pel que fa a la seva declinació, els adjectius es poden dividir en dos grans grups:

- 1) Adjectius de la primera i segona declinacions

Els adjectius d'aquest primer grup segueixen

- per al masculí, les terminacions de la segona declinació
- per al femení, les terminacions de la primera declinació
- per al neutre, com per al masculí, les terminacions de la segona declinació

- 2) Adjectius de la tercera declinació

Els adjectius d'aquest segon grup segueixen per als tres gèneres les terminacions de la tercera declinació (que hom veurà més endavant).

Els adjectius s'enuncien generalment en llatí mitjançant el nominatiu singular de cadascun dels gèneres i sense cap abreujament de gènere (ja que un adjectiu posseeix tots tres, masculí, femení i neutre), mentre que els substantius s'enuncien mitjançant el nominatiu singular, el genitiu singular i l'abreujament de gènere (que per a un substantiu només pot ser un, masculí, femení o neutre.)

Adjectius de la primera i segona declinacions

Els adjectius de tres terminacions (o adjectius de la primera classe, d'acord amb la gramàtica tradicional) s'anomenen així perquè en el seu enunciat presenten tres terminacions: la de nominatiu singular masculí, la de nominatiu singular femení i la de nominatiu singular neutre.

Pel que fa a la forma masculina, de la mateixa manera que hom pot trobar en la segona declinació substantius de nominatiu acabat en *...us* (com el de *dominus domini*) i de nominatiu acabat en *...er* (com el de *puer pueri*, d'arrel acabada en *...er*, o el de *ager agri*, d'arrel acabada en *...^cr* [on el signe ^c val per qualsevol consonant]), també entre els adjectius hom pot trobar de nominatiu acabat en *...us*, com *bonus* (que es declina com *dominus*) i en *...er*, com *tener* (que es declina com *puer*) o *pulcher* (que es declina com *ager*).

En les taules següents trobareu

(a) les terminacions dels tres tipus de'adjectius de tres terminacions que hom pot distingir atenent a la terminació del seu nominatiu singular masculí:

...us -a-um

...er -era -erum

...^cer -^cra -^crum

(b) la declinació de tres adjectius de tres terminacions (els esmentats abans):

bonus -a -um: bo

tener -era-erum: tendre

pulcher -chra -chrum: bonic

(c) de nou la declinació dels mateixos tres adjectius però havent-hi marcats en gris les caselles dels casos que presenten unes mateixes terminacions, ja sigui dins la columna d'un gènere o en columnes diferents i corresponents per tant a diferents gèneres.

(a)

m	f	n
---	---	---

m	f	n
---	---	---

m	f	n
---	---	---

nom sg
voc sg
ac sg
gen sg
dat sg
abl sg

...-us	...-a	...-um
...-e	...-a	...-um
...-um	...-am	...-um
...-i	...-ae	...-i
...-o	...-ae	...-o
...-o	...-a	...-o

...er-∅	...er-a	...er-um
...er-∅	...er-a	...er-um
...er-um	...er-am	...er-um
...er-i	...er-ae	...er-i
...er-o	...er-ae	...er-o
...er-o	...er-a	...er-o

... ^c er-∅	... ^c r-a	... ^c r-um
... ^c er-∅	... ^c r-a	... ^c r-um
... ^c r-um	... ^c -r-am	... ^c r-um
... ^c r-i	... ^c -r-ae	... ^c r-i
... ^c r-o	... ^c r-ae	... ^c r-o
... ^c r-o	... ^c r-a	... ^c r-o

nom pl
voc pl
ac pl
gen pl
dat pl
abl pl

...-i	...-ae	...-a
...-i	...-ae	...-a
...-os	...-as	...-a
...-orum	...-arum	...-orum
...-is	...-is	...-is
...-is	...-is	...-is

...er-i	...er-ae	...er-a
...er-i	...er-ae	...er-a
...er-os	...er-as	...er-a
...er-orum	...er-arum	...er-orum
...er-is	...er-is	...er-is
...er-is	...er-is	...er-is

... ^c r-i	... ^c r ae	... ^c r-a
... ^c r-i	... ^c r ae	... ^c r-a
... ^c r-os	... ^c r as	... ^c r-a
... ^c r-orum	... ^c r-arum	... ^c r-orum
... ^c r-is	... ^c r is	... ^c r-is
... ^c r-is	... ^c r is	... ^c r-is

(b)

m	f	n
---	---	---

m	f	n
---	---	---

m	f	n
---	---	---

nom sg	<i>bon-us</i>	<i>bon-a</i>	<i>bon-um</i>
voc sg	<i>bon-e</i>	<i>bon-a</i>	<i>bon-um</i>
ac sg	<i>bon-um</i>	<i>bon-am</i>	<i>bon-um</i>
gen sg	<i>bon-i</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-i</i>
dat sg	<i>bon-o</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-o</i>
abl sg	<i>bon-o</i>	<i>bon-a</i>	<i>bon-o</i>

<i>tener-Ø</i>	<i>tener-a</i>	<i>tener-um</i>
<i>tener-Ø</i>	<i>tener-a</i>	<i>tener-um</i>
<i>tener-um</i>	<i>tener-am</i>	<i>tener-um</i>
<i>tener-i</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-i</i>
<i>tener-o</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-o</i>
<i>tener-o</i>	<i>tener-a</i>	<i>tener-o</i>

<i>pulchr-Ø</i>	<i>pulchr-a</i>	<i>pulchr-um</i>
<i>pulchr-Ø</i>	<i>pulchr-a</i>	<i>pulchr-um</i>
<i>pulchr-um</i>	<i>pulchr-am</i>	<i>pulchr-um</i>
<i>pulchr-i</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-i</i>
<i>pulchr-o</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-o</i>
<i>pulchr-o</i>	<i>pulchr-a</i>	<i>pulchr-o</i>

nom pl	<i>bon-i</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-a</i>
voc pl	<i>bon-i</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-a</i>
ac pl	<i>bon-os</i>	<i>bon-as</i>	<i>bon-a</i>
gen pl	<i>bon-orum</i>	<i>bon-arum</i>	<i>bon-orum</i>
dat pl	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>
abl pl	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>

<i>tener-i</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-a</i>
<i>tener-i</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-a</i>
<i>tener-os</i>	<i>tener-as</i>	<i>tener-a</i>
<i>tener-orum</i>	<i>tener-arum</i>	<i>tener-orum</i>
<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>
<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>

<i>pulchr-i</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-a</i>
<i>pulchr-i</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-a</i>
<i>pulchr-os</i>	<i>pulchr-as</i>	<i>pulchr-a</i>
<i>pulchr-orum</i>	<i>pulchr-arum</i>	<i>pulchr-orum</i>
<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>
<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>

(c)

m	f	n
---	---	---

m	f	n
---	---	---

m	f	n
---	---	---

nom sg	<i>bon-us</i>	<i>bon-a</i>	<i>bon-um</i>
voc sg	<i>bon-e</i>	<i>bon-a</i>	<i>bon-um</i>
ac sg	<i>bon-um</i>	<i>bon-am</i>	<i>bon-um</i>
gen sg	<i>bon-i</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-i</i>
dat sg	<i>bon-o</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-o</i>
abl sg	<i>bon-o</i>	<i>bon-a</i>	<i>bon-o</i>

<i>tener-Ø</i>	<i>tener-a</i>	<i>tener-um</i>
<i>tener-Ø</i>	<i>tener-a</i>	<i>tener-um</i>
<i>tener-um</i>	<i>tener-am</i>	<i>tener-um</i>
<i>tener-i</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-i</i>
<i>tener-o</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-o</i>
<i>tener-o</i>	<i>tener-a</i>	<i>tener-o</i>

<i>pulchr-Ø</i>	<i>pulchr-a</i>	<i>pulchr-um</i>
<i>pulchr-Ø</i>	<i>pulchr-a</i>	<i>pulchr-um</i>
<i>pulchr-um</i>	<i>pulchr-am</i>	<i>pulchr-um</i>
<i>pulchr-i</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-i</i>
<i>pulchr-o</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-o</i>
<i>pulchr-o</i>	<i>pulchr-a</i>	<i>pulchr-o</i>

nom pl	<i>bon-i</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-a</i>
voc pl	<i>bon-i</i>	<i>bon-ae</i>	<i>bon-a</i>
ac pl	<i>bon-os</i>	<i>bon-as</i>	<i>bon-a</i>
gen pl	<i>bon-orum</i>	<i>bon-arum</i>	<i>bon-orum</i>
dat pl	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>
abl pl	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>	<i>bon-is</i>

<i>tener-i</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-a</i>
<i>tener-i</i>	<i>tener-ae</i>	<i>tener-a</i>
<i>tener-os</i>	<i>tener-as</i>	<i>tener-a</i>
<i>tener-orum</i>	<i>tener-arum</i>	<i>tener-orum</i>
<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>
<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>	<i>tener-is</i>

<i>pulchr-i</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-a</i>
<i>pulchr-i</i>	<i>pulchr-ae</i>	<i>pulchr-a</i>
<i>pulchr-os</i>	<i>pulchr-as</i>	<i>pulchr-a</i>
<i>pulchr-orum</i>	<i>pulchr-arum</i>	<i>pulchr-orum</i>
<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>
<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>	<i>pulchr-is</i>

- **El pronom personal**

En llatí, hi ha solament pronoms personals de primera i segona persona, dels quals deriven els corresponents pronoms personals de les llengües romàniques, concretament, pel que fa al català, 'jo / nosaltres' i 'tu / vosaltres'.

La manca d'un pronom personal específic per a la tercera persona se suplia en llatí mitjançant un pronom demostratiu (com *ille* 'aquell', *hic* 'aquest' o *iste* 'aqueix', que hom veurà més endavant), i de fet tant l'article determinat 'el / la' del com el pronom personal 'ell / ella' procedeixen del nominatiu singular masculí femení *ille / illa* d'un d'aquest pronoms demostratius.

Els pronoms personals es caracteritzen

- d'una banda, pel fet de tenir arrels diferents (singular i plural pertanyen a lexemes ben distintes)
- d'altra banda, pel fet de presentar una flexió específica que gairebé no té res a veure amb les declinacions dels substantius i els adjectius

El pronom reflexiu de tercera persona

Les quatre formes de la declinació del terme *se* constitueixen l'únic pronom reflexiu que hi ha en llatí, i que com a tal solament pot anar referit al subjecte de l'oració.

Aquest pronom reflexiu presenta una declinació molt reduïda:

- No té nominatiu, com cal esperar d'un pronom reflexiu, atès que no pot actuar com a subjecte d'un verb en forma personal.
- Les formes del singular són emprades també com a plurals (cf. l'ús de 'es / se' en català o 'se' en castellà). La diferenciació del nombre és, però, sempre possible si hom para atenció al nombre de la forma verbal, o més rarament al context. Així, per exemple, en la frase *Brutus se interfecit* ('Brutus es va matar ['a si mateix']),
el pronom *se* és singular perquè reproduceix el subjecte i el verb està en singular,
mentre que en la frase *Numantini se interfecerunt* ('Els numantins es van matar'),
el pronom *se* és plural perquè reproduceix el subjecte i el verb està en plural.
- L'ablatiu d'aquest pronom pot aparèixer amb la preposició *cum* en posició enclítica, per a assenyalar companyia: *secum* 'amb ell'.

Les formes del pronom reflexiu es podien reforçar de maneres diferents, la més habitual de les quals consistia a reduplicar-lo: *sese*.

La reciprocitat d'una acció s'expressava mitjançant el sintagma preposicional *inter se*; per exemple, *Inter se interfecerunt* ('Es van matar els uns als altres').

Pronom personal

Pronom personal reflexiu

pron pers de 1a sg: 'jo'

pron pers de 2a sg: 'tu'

pron pers de 3a sg, reflexiu

nom
voc
ac
gen
dat
abl

<i>ego</i>
-
<i>me</i>
<i>mei</i>
<i>mihi</i>
<i>me</i>

<i>tu</i>
<i>tu</i>
<i>te</i>
<i>tui</i>
<i>tibi</i>
<i>te</i>

-
-
<i>se</i>
<i>sui</i>
<i>sibi</i>
<i>se</i>

||

pron pers de 1a pl: 'nosaltres'

pron pers de 2a pl: 'vosaltres'

pron pers de 3a pl, reflexiu

nom
voc
ac
gen
dat
abl

<i>nos</i>
-
<i>nos</i>
<i>nostrum / nostri</i>
<i>nobis</i>
<i>nobis</i>

<i>uos</i>
<i>uos</i>
<i>uos</i>
<i>uestrum / uestri</i>
<i>uobis</i>
<i>uobis</i>

-
-
<i>se</i>
<i>sui</i>
<i>sibi</i>
<i>se</i>

- **Els adjectius / pronoms possessius**

Els adjectius / pronoms possessius es formen amb els mateixos lexemes dels pronoms personals, amb els quals es troben estretament vinculats també des del punt de vista semàntic.

Com en català, el llatí diferenciava entre

- possessius d'un sol posseïdor: *meus mea meum* 'meu' i *tuus tua tuum* 'teu', i

- possessius per a posseïdors diversos *noster nostra nostrum* 'nostre' i *uester uestra uestrum* 'vostre'

Per la seva banda, el llatí desenvolupà també un adjectiu / pronom possessiu de naturalesa reflexiva a partir del pronom reflexiu de tercera persona *se*, que, com passa avui en català amb el possessiu de tercera persona, no establia cap diferència morfològica ni, per tant, semàntica entre un sol posseïdor i més d'un posseïdor: *suus sua suum* 'seu' (d'ell o d'ella, o d'ells o d'elles, a més del 'seu' de vostè o vostès).

Adjectius / pronoms possessius de primera i segona persona

Des del punt de vista morfològic, aquests adjectius / pronoms possessius es declinen de la mateixa manera que els adjectius de la primera i segona declinacions (l'única peculiaritat rau en la forma *mi*, vocatiu singular masculí de meus: *mi fili* 'fill meu')

Des del punt de vista sintàctic cal tenir en compte que els adjectius possessius en llatí només s'usen quan hi pot haver dubte sobre la identitat del posseïdor o posseïdors. Quan aquesta identitat és prou evident a partir del context, per exemple quan el posseïdor és el subjecte de l'oració, aleshores els possessius no solen expressar-se: *Filiae pecuniam do*, 'Dono diners a la filla', és a dir, 'Dono diners a la meva filla'.

Adjectiu / pronom possessiu reflexiu de tercera persona

L'adjectiu / pronom possessiu *suus sua suum* s'usa generalment referit al subjecte de l'oració, i, com passava amb els altres possessius, hom observa la tendència a emprar-lo solament o bé quan es volia evitar l'ambigüïtat o bé quan es volia donar èmfasi. Així, la frase *Parentes suos filios amant*, 'Els pares estimen els seus fills', tindria exactament el mateix sentit si no hi hagués el possessiu *suos*, però en la frase *Caesar suis expensis stipendia persoluit*, 'Cèsar va pagar la soldada amb els seus propis diners', el possessiu reflexiu *suis* posa èmfasi, tot especificant la persona que va pagar els soldats.

adj / pron poss de 1a sg:
persona posseïdora *ego*

m	f	n
---	---	---

nom sg	<i>me-us</i>	<i>me-a</i>	<i>me-um</i>
voc sg	<i>mi</i>	<i>me-a</i>	<i>me-um</i>
ac sg	<i>me-um</i>	<i>me-am</i>	<i>me-um</i>
gen sg	<i>me-i</i>	<i>me-ae</i>	<i>me-i</i>
dat sg	<i>me-o</i>	<i>me-ae</i>	<i>me-o</i>
abl sg	<i>me-o</i>	<i>me-a</i>	<i>me-o</i>

nom pl	<i>me-i</i>	<i>me-ae</i>	<i>me-a</i>
voc pl	<i>me-i</i>	<i>me-ae</i>	<i>me-a</i>
ac pl	<i>me-os</i>	<i>me-as</i>	<i>me-a</i>
gen pl	<i>me-orum</i>	<i>me-arum</i>	<i>me-orum</i>
dat pl	<i>me-is</i>	<i>me-is</i>	<i>me-is</i>
abl pl	<i>me-is</i>	<i>me-is</i>	<i>me-is</i>

adj / pron poss de 2a sg:
persona posseïdora *tu*

m	f	n
---	---	---

<i>tu-us</i>	<i>tu-a</i>	<i>tu-um</i>
-	-	-
<i>tu-um</i>	<i>tu-am</i>	<i>tu-um</i>
<i>tu-i</i>	<i>tu-ae</i>	<i>tu-i</i>
<i>tu-o</i>	<i>tu-ae</i>	<i>tu-o</i>
<i>tu-o</i>	<i>tu-a</i>	<i>tu-o</i>

<i>tu-i</i>	<i>tu-ae</i>	<i>tu-a</i>
-	-	-
<i>tu-os</i>	<i>tu-as</i>	<i>tu-a</i>
<i>tu-orum</i>	<i>tu-arum</i>	<i>tu-orum</i>
<i>tu-is</i>	<i>tu-is</i>	<i>tu-is</i>
<i>tu-is</i>	<i>tu-is</i>	<i>tu-is</i>

adj / pron poss de 3a sg:
persona posseïdora 'ell / ella'

m	f	n
---	---	---

<i>su-us</i>	<i>su-a</i>	<i>su-um</i>
-	-	-
<i>su-um</i>	<i>su-am</i>	<i>su-um</i>
<i>su-i</i>	<i>su-ae</i>	<i>su-i</i>
<i>su-o</i>	<i>su-ae</i>	<i>su-o</i>
<i>su-o</i>	<i>su-a</i>	<i>su-o</i>

<i>su-i</i>	<i>su-ae</i>	<i>su-a</i>
-	-	-
<i>su-os</i>	<i>su-as</i>	<i>su-a</i>
<i>su-orum</i>	<i>su-arum</i>	<i>su-orum</i>
<i>su-is</i>	<i>su-is</i>	<i>su-is</i>
<i>su-is</i>	<i>su-is</i>	<i>su-is</i>

adj / pron poss de 1a pl:
persona posseïdora *nos*

m	f	n
---	---	---

adj / pron poss de 2a pl:
persona posseïdora *uos*

m	f	n
---	---	---

adj / pron poss de 3a pl:
persona posseïdora 'ells / elles'

m	f	n
---	---	---

nom sg	<i>uester-Ø</i>	<i>nostr-a</i>	<i>nostr-um</i>
voc sg	-	-	-
ac sg	<i>nostr-a</i>	<i>nostr-am</i>	<i>nostr-um</i>
gen sg	<i>nostr-i</i>	<i>nostr-ae</i>	<i>nostr-i</i>
dat sg	<i>nostr-o</i>	<i>nostr-ae</i>	<i>nostr-o</i>
abl sg	<i>nostr-o</i>	<i>nostr-a</i>	<i>nostr-o</i>

nom sg	<i>uester-Ø</i>	<i>uestr-a</i>	<i>uestr-um</i>
voc sg	-	-	-
ac sg	<i>uestr-a</i>	<i>uestr-am</i>	<i>uestr-um</i>
gen sg	<i>uestr-i</i>	<i>uestr-ae</i>	<i>uestr-i</i>
dat sg	<i>uestr-o</i>	<i>uestr-ae</i>	<i>uestr-o</i>
abl sg	<i>uestr-o</i>	<i>uestr-a</i>	<i>uestr-o</i>

nom sg	<i>su-us</i>	<i>su-a</i>	<i>su-um</i>
voc sg	-	-	-
ac sg	<i>su-um</i>	<i>su-am</i>	<i>su-um</i>
gen sg	<i>su-i</i>	<i>su-ae</i>	<i>su-i</i>
dat sg	<i>su-o</i>	<i>su-ae</i>	<i>su-o</i>
abl sg	<i>su-o</i>	<i>su-a</i>	<i>su-o</i>

nom pl	<i>nostr-i</i>	<i>nostr-ae</i>	<i>nostr-a</i>
voc pl	-	-	-
ac pl	<i>nostr-os</i>	<i>nostr-as</i>	<i>nostr-a</i>
gen pl	<i>nostr-orum</i>	<i>nostr-arum</i>	<i>nostr-orum</i>
dat pl	<i>nostr-is</i>	<i>nostr-is</i>	<i>nostr-is</i>
abl pl	<i>nostr-is</i>	<i>nostr-is</i>	<i>nostr-is</i>

nom pl	<i>uestr-i</i>	<i>uestr-ae</i>	<i>uestr-a</i>
voc pl	-	-	-
ac pl	<i>uestr-os</i>	<i>uestr-as</i>	<i>uestr-a</i>
gen pl	<i>uestr-orum</i>	<i>uestr-arum</i>	<i>uestr-orum</i>
dat pl	<i>uestr-is</i>	<i>uestr-is</i>	<i>uestr-is</i>
abl pl	<i>uestr-is</i>	<i>uestr-is</i>	<i>uestr-is</i>

nom pl	<i>su-i</i>	<i>su-ae</i>	<i>su-a</i>
voc pl	-	-	-
ac pl	<i>su-os</i>	<i>su-as</i>	<i>su-a</i>
gen pl	<i>su-orum</i>	<i>su-arum</i>	<i>su-orum</i>
dat pl	<i>su-is</i>	<i>su-is</i>	<i>su-is</i>
abl pl	<i>su-is</i>	<i>su-is</i>	<i>su-is</i>

FLEXIÓ VERBAL

- El futur imperfet
 - de la conjugació regular
 - del verb *sum*

El futur imperfet, temps que pertany al tema de present, té, en oposició als altres temps, una riquesa morfològica notable, en presentar, segons la conjugació, una formació distinta.

Així, els verbs de la 1a i la 2a conjugacions caracteritzen aquest temps mitjançant un morfema temporal-modal *-b-*, situat entre el tema de present i les terminacions de persona, mentre que els verbs de les conjugacions 4a, 3a i 3a mixta formen aquest temps afegint al tema de present el morfema temporal-modal *-a-/-e-* seguit de les terminacions de persona.

Observacions

- En els verbs de la 1a i la 2a conjugacions, la vocal que serveix d'unió entre el morfema temporal-modal *-b-* i la desinència personal varia de la mateixa manera que ho fa en el present d'indicatiu de la tercera conjugació.
- En aquestes mateixes conjugacions, en acabar el morfema temporal-modal en consonant s'adopta *-o* com a desinència per a la primera persona del singular.
- En els verbs de les conjugacions 4a, 3a i 3a mixta, el morfema temporal-modal *-a-* de la 1a persona singular serveix d'oposició amb la resta de les persones, en els quals el morfema temporal-modal és *-e-*.
- En aquestes mateixes conjugacions, en acabar el morfema temporal-modal en vocal s'adopta *-m* com a desinència per a la primera persona del singular.

fut impf

1a conjugació	2a conjugació	4a conjugació	3a conjugació	3a conjug mixta	conjug irregular
---------------	---------------	---------------	---------------	-----------------	------------------

1a sg	<i>par<u>abo</u></i>	<i>mon<u>ebo</u></i>	<i>dorm<u>iam</u></i>	<i>leg<u>am</u></i>	<i>rap<u>iam</u></i>	ero
2a sg	<i>par<u>abis</u></i>	<i>mon<u>ebis</u></i>	<i>dorm<u>ies</u></i>	<i>leg<u>es</u></i>	<i>rap<u>es</u></i>	eris
3a sg	<i>par<u>abit</u></i>	<i>mon<u>ebit</u></i>	<i>dorm<u>iet</u></i>	<i>leg<u>et</u></i>	<i>rap<u>iet</u></i>	erit
1a pl	<i>par<u>abimus</u></i>	<i>mon<u>ebimus</u></i>	<i>dorm<u>iemus</u></i>	<i>leg<u>emus</u></i>	<i>rap<u>iemus</u></i>	erimus
2a pl	<i>par<u>abitis</u></i>	<i>mon<u>ebitis</u></i>	<i>dorm<u>ietis</u></i>	<i>leg<u>etis</u></i>	<i>rap<u>ietis</u></i>	eritis
3a pl	<i>par<u>abunt</u></i>	<i>mon<u>ebunt</u></i>	<i>dorm<u>ient</u></i>	<i>leg<u>ent</u></i>	<i>rap<u>ient</u></i>	erunt

	^	^	^	^	^	^
	para-b---o	mone-b---o	dormi-a-m	leg-a-m	rap-i-a-m	es---o
	para-b-i-s	mone-b-i-s	dormi-e-s	leg-e-s	rap-i-e-s	es-i-s
	para-b-i-o	mone-b-i-t	dormi-e-t	leg-e-t	rap-i-e-t	es-i-t
	para-b-i-mus	mone-b-i-mus	dormi-e-mus	leg-e-mus	rap-i-e-mus	es-i-mus
	para-b-i-tis	mone-b-i-tis	dormi-e-tis	leg-e-tis	rap-i-e-tis	es-i-tis
	para-b-u-nt	mone-b-u-nt	dormi-e-nt	leg-e-nt	rap-i-e-nt	es-u-nt